

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

PRVI ODDELEK

SKLEP

Pritožba št. 29265/22

D. J.

proti Sloveniji

Evropsko sodišče za človekove pravice (prvi oddelek) je 15. maja 2025 kot senat treh sodnikov v sestavi:

Alena Poláčková, *predsednica*,

Artūrs Kučs,

Anna Adamska-Gallant, *sodnika*,

in Liv Tigerstedt, *namestnica sodnega tajnika oddelka*,

ob upoštevanju:

pritožbe (št. 29265/22) proti Republiki Sloveniji, ki jo je na podlagi 34. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljnjem besedilu: konvencija) pri Sodišču 8. junija 2022 vložila slovenska državljanka D. J. (v nadaljnjem besedilu: pritožnica), rojena leta 1978, stanujoča v Mariboru, ki jo je zastopal V. Cugmas, odvetnik iz Slovenskih Konjic;

sklepa, da se slovenska vlada (v nadaljnjem besedilu: vlada), ki jo zastopa A. Grum, višja državna odvetnica, obvesti o očitkih na podlagi 8. in 14. člena konvencije in da se preostali del pritožbe razglasi za nesprejemljivega;

sklepa, da se ime pritožnice ne razkrije;

stališč strank;

pripomb, ki jih je predložila Evropska konfederacija sindikatov (ETUC), ki ji je predsednica oddelka dovolila intervenirati;

po razpravi sklenilo:

PREDMET ZADEVE

1. Zadeva se nanaša na civilni postopek, ki ga je pritožnica sprožila proti svojemu nekdanjemu delodajalcu, pri katerem je delala kot prokuristka, zaradi zavrnitve varstva pred odpovedjo delovnega razmerja kot noseči delavki.

A. Okoliščine prenehanja pogodbe pritožnice

2. Leta 2000 je javna ustanova, ki jo je ustanovila občina Maribor, ustanovila zasebno družbo ("družba A."). Nadzorni svet družbe A. je 14. oktobra 2011 imenoval pritožnico za prokuristko. Pritožnica je sklenila posebno vrsto pogodbe o zaposlitvi s poslovodnimi osebami ali prokuristi, ki jo ureja 72. člen Zakona o delovnih razmerjih (v nadaljnjem besedilu: ZDR). Pogodba je bila sklenjena za nedoločen čas.

3. Drugi odstavek 16. člena pogodbe pritožnice je določal, da se bo njeno delovno razmerje nadaljevalo do prenehanja njenega pooblastila kot prokuristke družbe A. Tretji in četrti odstavek 16. člena sta določala, da se lahko stranki v primeru prenehanja pooblastila kot prokuristki dogovorita o nadaljevanju sodelovanja na podlagi nove pogodbe o zaposlitvi. V primeru takšnega prenehanja bi pritožnici ponudili delovno mesto v družbi A., ki bi ustrezalo njeni izobrazbi in usposobljenosti.

4. Dne 31. januarja 2014 je pooblastilo pritožnici kot prokuristki prenehalo. Razlogi za to odločitev niso bili navedeni. Z dopisom z dne 4. februarja 2014 je upravni odbor to odločitev sporočil pritožnici in navedel, da je v skladu s 16. členom njene pogodbe njena zaposlitev prenehala z 31. januarjem 2014. Obvestil jo je tudi, da ni prostih delovnih mest, ki bi ustrezala njeni izobrazbi in usposobljenosti, zato ji družba A. ne more ponuditi nadaljnje zaposlitve. Odbor je nadalje navedel, da je upravičena do odpravnine v skladu z 19. členom njene pogodbe, ker njeno pooblastilo kot prokuristki ni prenehalo po njeni krivdi.

5. Dne 5. februarja 2014, po prejemu pisma, je pritožnica družbi A. sporočila, da je noseča in da je to dejstvo ugotovila 27. januarja 2014.

6. Dne 7. februarja 2014 je pritožnica od delodajalca zahtevala, naj prekliče odločitev o prenehanju delovnega razmerja, pri čemer se je sklicevala na določbe 115. člena ZDR, kot je bil spremenjen ("ZDR-1"), ki določa, da delavke med nosečnostjo, porodniškim dopustom ali dojenjem ne smejo biti odpuščene. Sklicevala se je tudi na določbo v pogodbi, ki od delodajalca zahteva, da ji ponudi drugo ustrezno delovno mesto.

7. Dne 17. februarja 2014 je pritožnica utrpela splav.

B. Postopek pred domačimi sodišči

8. Pritožnica je vložila civilno tožbo, v kateri je trdila, da je bila njena odpoved nezakonita. Zahtevala je odškodnino in ponovno zaposlitev na svojem delovnem mestu. Podrejeno je trdila, da ji mora družba A. ponuditi delovno mesto, ki ustreza njeni izobrazbi in usposobljenosti.

9. Dne 19. septembra 2017 je Delovno sodišče v Mariboru po vrnitvi zadeve v ponovno odločanje s strani Višjega delovnega in socialnega sodišča v Mariboru delno ugodilo tožbi pritožnice in ugotovilo, da je bila njena

pogodba 31. januarja 2014 nezakonito odpovedana. Ta odločitev je bila potrjena v pritožbenem postopku.

10. Dne 12. marca 2019 je Vrhovno sodišče ugodilo zahtevi za revizijo, ki jo je vložila družba A., in spremenilo sodbi sodišč prve in druge stopnje ter v celoti zavrnilo tožbo pritožnice. Vrhovno sodišče je ugotovilo, da je pritožnica sklenila pogodbo v skladu z 72. členom ZDR. Ta določba ureja sklepanje pogodb o zaposlitvi s poslovodnimi osebami ali prokuristi, in strankam omogoča, da pravice in obveznosti, ki se nanašajo med drugim na delovni čas, plačilo, disciplinsko odgovornost in odpoved pogodbe o zaposlitvi, uredijo na način, ki je za delavca manj ugoden od tistega, ki je določen v zakonodaji glede običajnih pogodb. Vrhovno sodišče je nadalje ugotovilo, da je bila pogodba pritožnice odpovedana zaradi odpovedi njenega pooblastila kot prokuristke, v skladu s posebno določbo v njeni pogodbi (glej 3 odstavek zgoraj), ki je trajanje pogodbe o zaposlitvi povezovala s trajanjem tega pooblastila. Po mnenju Vrhovnega sodišča 115. člen ZDR-1 (glej 6 zgoraj) delavk v času nosečnosti ne ščiti pred nobeno vrsto prenehanja delovnega razmerja, temveč le pred odpovedjo pogodbe o zaposlitvi, ki je posebna oblika prenehanja pogodbe. Pritožnica je ob sklenitvi pogodbe soglašala z določbo, ki omogoča prenehanje njenega delovnega razmerja "na drugačen način", in da tako torej ne bo uživala posebnega varstva delavk v času nosečnosti na podlagi 115. člena ZDR-1.

11. Ustavno sodišče je 12. aprila 2022 zavrnilo sprejem pritožnične ustavne pritožbe v obravnavo.

C. Očitki

12. Pritožnica je trdila, da je bila obravnavana manj ugodno kot druge delavke v času nosečnosti, ker ji je bilo s sklenitvijo pogodbe odvzeto varstvo, ki ga delavkam v času nosečnosti zagotavljajo ZDR-1, pravo EU in drugi ustrezni evropski in mednarodni pravni instrumenti, kar je v nasprotju s 14. členom konvencije.

PRESOJA SODIŠČA

13. Vlada je izpodbijala, da je v zadevi pritožnice prišlo do kakršne koli diskriminacije. Pritožnica je vztrajala pri svojih očitkih.

14. Stranski intervenient, Evropska konfederacija sindikatov, je predstavila ustrezne mednarodne pravne instrumente o varstvu materinstva, delavk v času nosečnosti in žensk pred diskriminacijo ter poudarila pomen varstva delavk v času nosečnosti pred odpovedjo delovnega razmerja.

15. Ob upoštevanju vsebine pritožbe pritožnice Sodišče, ki je pristojno za pravno opredelitev dejanskega stanja v zadevi (glej *Radomilja in drugi proti Hrvaški* [VS], št. 37685/10 in 22768/12, §§ 114 in 126, 20. marec 2018, in *Emel Boyraz proti Turčiji*, št. 61960/08, § 33, 2. december 2014), meni, da je

primerno, da pritožbo preuči z vidika 14. člena konvencije v povezavi z njenim 8. členom.

16. Sodišče ugotavlja, da vlada ni izpodbijala relevantnosti 8. in 14. člena za dejansko stanje v tej zadevi. Zato bo nadaljevalo na podlagi predpostavke, da so te določbe relevantne (glej *E.B. proti Franciji* [VS], št. 43546/02, §§ 47–48, 22. januar 2008; *V.C. proti Slovaški*, št. 18968/07, § 138, ESČP 2011 (izvlečki); in *Jurčić proti Hrvaški*, št. 54711/15, § 66, 4. februar 2021, z nadaljnjimi sklici).

17. Sodišče ponovno poudarja, da 14. člen pri uživanju pravic in svoboščin, zajamčenih s konvencijo, zagotavlja varstvo pred različno obravnavo posameznikov v podobnih ali relevantno primerljivih položajih brez objektivne in razumne utemeljitve (splošna načela so povzeta v zgoraj navedeni sodbi *Jurčić*, §§ 62–67).

18. Sodišče ugotavlja, da ni bilo sporno, da je pogodba pritožnice prenehala ne glede na njeno nosečnost. Dejansko niti javna ustanova niti družba A. nista bili obveščeni o nosečnosti pritožnice v času sprejetja odločitve o prenehanju njenega pooblastila kot prokuristke in posledično njene pogodbe (glej 5. zgoraj). Ta zadeva se torej ne nanaša na položaj, v katerem bi nosečnost lahko bila dejavnik, ki je vplival na odpust delavke. Pritožba pritožnice se nanaša na dejstvo, da ji je bilo s sklenitvijo pogodbe odrečeno posebno varstvo pred odpovedjo, ki je zagotovljeno delavkam v času nosečnosti s sklenjenimi običajnimi pogodbami o zaposlitvi. Tako varstvo bi ji zagotovilo, da ne bi mogla biti odpuščena zaradi nosečnosti, tudi če bi bil delodajalec naknadno obveščen o tem dejstvu.

19. Ob predpostavki, da se pritožnico lahko šteje za osebo, ki je v podobnem ali relevantno primerljivem položaju kot delavke v času nosečnosti, ki imajo sklenjeno običajno pogodbo, in da je razlika v obravnavi temeljila na opredeljeni značilnosti ali "statusu" (glej *Molla Sali proti Grčiji* [VS], št. 20452/14, §§ 133–34, 19. december 2018), Sodišče ugotavlja, da sta pogodbeni stranki sami določili v pogodbi pritožnice, da pogodba preneha veljati ob prenehanju pooblastila pritožnice kot prokuristke (glej 3. odstavek zgoraj). Kot je pojasnilo Vrhovno sodišče, 115. člen ZDR-1 izrecno navaja "odpoved" in ne zajema drugih oblik prenehanja delovnega razmerja, kot je tista v zadevi pritožnice (glej 10 odstavek zgoraj). Pritožničina vrsta pogodbe o zaposlitvi se je bistveno razlikovala od običajnih pogodb o zaposlitvi. Kot je navedla vlada, tovrstne pogodbe sklepajo poslovodne osebe in prokuristi, ki imajo v podjetjih v nasprotju z rednimi delavci neodvisen in nepodrejen položaj. Po mnenju Vrhovnega sodišča je zakonodajalec pogodbenim strankam omogočil, da drugače kot v splošnih pravnih določbah, ki urejajo običajne pogodbe, določijo širok spekter pravic in obveznosti v zvezi z delovnim razmerjem, vključno z njegovim prenehanjem (glej 10 odstavek zgoraj). Pogodba pritožnice je, kot je navedeno zgoraj, vezala pritožničino zaposlitev na njeno pooblastilo kot prokuristke. Sodišče ne vidi ničesar nerazumnega v ugotovitvi Vrhovnega sodišča, da je v obravnavani zadevi šlo

za posebno obliko prenehanja delovnega razmerja, povezano s prenehanjem povezanega pooblastila, in zato pritožnica ni bila deležna zadevnega varstva.

20. V kolikor pritožnica izpodbija zgornjo razlago 115. člena ZDR-1 in drugih relevantnih določb domačega prava, ki jo je podalo Vrhovno sodišče, Sodišče poudarja, da so za razlago in uporabo domačega prava v prvi vrsti pristojni nacionalni organi, zlasti sodišča. Vloga Sodišča je omejena na ugotavljanje, ali so učinki takšne razlage združljivi s konvencijo. Pri tem mora Sodišče preveriti, ali so nacionalni organi svoje odločitve utemeljili na sprejemljivi oceni relevantnih dejstev (glej *Beizaras in Levickas proti Litvi*, št. 41288/15, § 116, 14. januar 2020). Ob upoštevanju okoliščin te zadeve, zlasti posebne vloge prokurista v družbi (glej 19 odstavek zgoraj), dejstva, da zaposlitev pritožnice ni bila odpovedana zaradi nosečnosti (glej 18 odstavek zgoraj), in obrazložitve Vrhovnega sodišča, Sodišče ne vidi razlogov, da bi menilo, da je razlaga domačega prava s strani Vrhovnega sodišča nezdružljiva s 14. členom v povezavi z 8. členom konvencije. Zato Sodišče tudi ob predpostavki, da so izpolnjeni drugi pogoji za uveljavljanje varstva iz 14. člena v povezavi z 8. členom konvencije (glej 19 odstavek zgoraj), ugotavlja, da je bila razlika v obravnavi pritožnice v primerjavi z delavkami v času nosečnosti z običajno pogodbo o zaposlitvi utemeljena z objektivnimi in razumnimi razlogi.

21. Pritožbo je torej treba zavrniti kot očitno neutemeljeno na podlagi točke a tretjega odstavka in četrtega odstavka 35. člena konvencije.

Iz teh razlogov Sodišče soglasno

razglaša pritožbo za nedopustno.

Sestavljeno v angleškem jeziku in poslano 5. junija 2025.

Liv Tigerstedt
namestnica sodnega tajnika

Alena Poláčková
predsednica